

כתובת האתר של ישיבת "אשרי האיש" – ההרצאות של הרב יוסף צ. בן-פורת

www.emuna.info

שיחתו השבועית של

ראש הישיבה – הרב יוסף צ. בן-פורת

אמונה בעבודה זרה שורשה, סיבתה ומשמעותה בעבר ובהווה

פרשת שופטים – שנת תשע"א

וּנְתַצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתֵם
וְשִׁבְרֹתֵם אֶת מַצֵּבֹתֵם
וְאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת
שָׁמַם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא" (דברים
יב, ב-ג).

למעשה, בסופו של דבר, לא שמרו
ישראל את האזהרה, ועשו כמעשיהם
המתועבים של עמי כנען, ולכן נענשו באותו
עונש, גירוש מן הארץ וחורבן המקדש.
"וַיִּבְנוּ גַם הָמָּה לָהֶם בָּמוֹת
וּמַצֵּבוֹת וְאֲשֵׁרִים עַל כָּל גְּבוּעָה
וְגִבְעָה וְתַחַת כָּל עֵץ זַעֲזָן: וְגַם
קִדְּשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עָשׂוּ כָּכָל
הַתּוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ ה'
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (מלכים א יד, כג-
כד).

כלל ידוע הוא, שכל דבר רע ותועבה
שהיהודי לומד אותו מן הגוי, הוא עושה
אותם באופן הרבה יותר 'טוב' מן הגוי.
הוא הרבה יותר 'פנאטי' ודבק ברע באופן
חזק יותר, מפני שכל הגדול מחברו יצרו
גדול ממנו. עוצמת הסגידה של ישראל
לעבודה זרה, היתה עצומה ואיומה שפרצה
כל גבול. כך סיפרו חז"ל:

"אמר אליהו הצדיק היה
מחזר על תפוחי-רעב
שבירושלים. פעם אחת מצא

"כִּי יִמְצָא בְּקֶרֶבְךָ בָּאֶחָד
שְׂעִיךְ וְגו' נִלְכְּדְךָ וְנִעְבַּד אֱלֹהִים
אַחֲרֵים וְנִשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וְלִשְׁמֹשׁ
אוֹ לִיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי" (דברים יז, ב-ג).

איסור זה שלא לעבוד עבודה זרה,
מופיעה במקומות רבים נוספים. אזהרה זו
כבר הופיעה בדברה השנייה של עשרת
הדברות:

"לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם עַל פָּנָי: לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ
פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם
מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת
וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי
אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל-קִנְאָה פָקֹד
עֵינֵי אֲבֹתַי עַל בָּנִים עַל שְׁלֹשִׁים
וְעַל רִבְעִים לְשִׁנָּאִי" (שמות כ, ג-ה).

עיקר ההדגשה מופיעה בהקשר של
כניסת העם לארץ ישראל, שהיתה רוויה
בעבודה זרה. שלא ילמדו ממעשיהם ולא
ילכו בדרכיהם, כדי שלא יגורשו גם הם
מהארץ.

"אֲבַד תִּאֲבֹדוּן אֶת כָּל
הַמִּקְמוֹת אֲשֶׁר עָבַדוּ שָׁם הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אִתָּם אֶת
אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַקְּדִמִּים
וְעַל הַגְּבוּעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ זַעֲזָן:

דיעה, אלא דווקא אצל החכמים. כך בהמשך, קמו להם נביאי שקר שהגדילו את זווית הסטייה עד לעבר עבודה זרה ממש. ודאי הוא, שגם הם לא על עדת הכסילים נמנו, והתקיים הכלל המפורסם: "הדג מסריח מן הראש". מחכמי ומנהיגי הציבור צמחה האמונה בעבודה זרה. נשאלת השאלה, כיצד אנשים חכמים יכולים להגיע לטעות כזאת? באו חז"ל ונתנו לנו את הסיבה 'בתת-מודע' שגרמה לטעות ברמת המודע.

"אמר רב יהודה אמר רב יודעין היו ישראל בעבודת כוכבים שאין בה ממש ולא עבדו עבודת כוכבים אלא להתיר להם עריות בפרהסיא" (סנהדרין סג, ב) פירש"י: "בפרהסיא - שהיה יצרן תקפן על עריות, אמרו נפרוק כל עול תורה מעלינו ואל יוכיחונו על העריות, אבל על עבודה זרה לא תקפן יצרן".

הדחף של האדם לספק את יצריו ואת דחפיו היא שגרמה לו לעוות את ההיגיון והשכל הישר וליצור לעצמו 'אלוהים', שאינו מקפיד עם האדם מה יעשה וכיצד יחיה. היוונים ברוב חכמתם, אף בנו את דמות 'אלוהיהם' ששכנו על האולימפוס כיצרים שטופי תאוה, קנאה, שנאה, נקמה וכל מידה רעה אפשרית. כך שלא נותר להם, אלא ללכת בעקבות אלוהיהם ולעשות כל תועבה אפשרית.

הרבה יותר קל לאדם לסגוד לאלילים מאשר לבטל את דעתו ורצונו לבוא עולמים!

האדם שהוא בר-דעת מבין שיש מנהיג לבירה, שלא רק שברא את היקום כולו, אלא מפעיל ומשגיח על פרט ופרט. עבודה זרה מבטאת ביסודה שטחיות גדלה והולכת, עד שמגיע האדם אל שיא הרדידות. לחשוב שהנהר נותן את המים והשמש את החום. וכך יצרו סמלים של עץ ואבן, להם השתחוו ומהם שאלו את צרכיהם.

הרבה יותר נוח לו לאדם לשכנע את עצמו שכל גורלו תלוי ביישות גשמית אשר באם יקריב לפניה קורבן, היא תעזור לו בחייו והיא זו שתושיע אותו. זו הנהגת השוחד במיטבה. במקום להיות הגון, לשפר ולהשתפר הרבה יותר קל לשחד פקיד ממונה או שופט!

הרבה יותר קשה לאדם לחשוב שיש מעליו אדון כל יכול, המפעיל את כל

תינוק שהיה תפוח ומוטל באשפה, אמר לו מאיזה משפחה אתה? אמר לו ממשפחה פלונית אני. אמר לו כלום נשתייר מאותה משפחה? אמר לו לאו, חוץ ממני. אמר לו אם אני מלמדך דבר שאתה חי בו אתה למד? אמר לו הן! אמר לו אמור בכל יום 'שמע ישראל ה' אחד' - למה לא? אמר לו: הס שלא להזכיר בשם ה', שלא לימדו אביו ואמו! מיד הוציא יראתו מחיקו ומחבקה ומנשקה עד שנבקעה כריסו ונפלה יראתו לארץ ונפל הוא עליה" (סנהדרין סג, ב).

גם התינוקות 'מסרו נפשם' על אמונתם בעבודה זרה.

כיצד הגיעו בני אדם לרעיון האווילי לעבוד אלילים

לנו קשה להבין, כיצד הגיעו האנשים למצב של עבודת אלילים. הרמב"ם בתחילת הלכות עבודה זרה, הסביר את התהליך שהוביל את האדם לסגוד לאלילים.

"בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדולה, ונבערה עצת חכמי אותו הדור, ואנוש עצמו מן הטועים. וזו היתה טעותם, אמרו הואיל והאל ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד, והם שמשם המשמשים לפניו, ראויין הם לשבחם ולפארתם ולחלוק להם כבוד, וזה הוא רצון הא-ל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו, כמו שהמלך רוצה לכבד עבדיו העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך... ואחר שארכו הימים עמדו בבני האדם נביאי שקר ואמרו שהא-ל צוה ואמר להם עבדו כוכב פלוני, או כל הכוכבים, והקריבו לו ונסכו לו כך וכך ובנו לו היכל ועשו צורתו כדי להשתחוות לה כל העם הנשים והקטנים ושאר עמי הארץ... וכיון שארכו הימים נשתקע השם הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם ולא הכירוהו. ונמצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינן יודעין אלא הצורה של עץ ואבן וההיכל של בנין שנתחנכו מקטנותן להשתחוות להן ולעבדן ולהשבע בשמן. והחכמים שהיו בהן, כגון הכומרין וכיוצא בהן, מדמין שאין שם אלוה אלא הכוכבים והגלגלים שנעשו הצורות האלו בגללן ולדמותן".

למדנו בדברי רבינו ז"ל, שהסטייה מן האמונה התמימה באלוקים החלה אצל "חכמי אותו הדור", לא אצל טפשים וחסרי

הם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (ויקרא כה, נה), נסוגו רובם מהסכמתם, הם לא היו מוכנים לוותר על 'חופש הפרט' וכך גם זעקו מאוחר יותר: "זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם" (במדבר יא, ה). ושאלו חז"ל, היתכן כדבר הזה, הלוא אפילו תבן לא קיבלו בחינם? ותירצו: "חינם מן המצות" (רש"י בשם הספרי), גם אותם עשרים אחוז שהסכימו לקבל עבדות ה', נזכרו בערגה בתקופת היותם עובדי עבודה זרה, שהיו 'בני חורין' לספק את תאוותיהם, שנרמזו בביטוי 'דגה'!

ולפי דברנו אפשר לתת הסבר חדש לקל וחומר שעשה משה רבינו לפני הקב"ה: "נִיִּדְבָר מִשֶּׁה לְפָנַי ה' לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמְעֵנִי פִּרְעֹה נֹאֲנִי עַל כָּל שְׁפָתַי" (שמות ו, יב).

הק"ו הוא כך, אם בני ישראל סרבו לוותר על 'חופש הפרט' שלהם, זה למעשה ויתור קטן מאוד בהיותם עבדים אצל פרעה מלך מצרים, על אחת כמה וכמה שפרעה שהוא השליט הגדול והחזק שבעולם, לא יוותר על החופש שלו כדי לשמוע בקולו של אלוקים, שהוא לא מכיר. פרעה שהוא המלך הגדול והחזק ביותר בעולם, שאמונה בה' משמעותה לגביו היא, לוותר על 'כל העולם' על כל האני שלו. שהרי בתפיסת עולמו 'לי יִאֲרִי נֹאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי' (יחזקאל כט, ג) – הוא עשה את עצמו, הוא גם הנוצר וגם היוצר. אם כן, כיצד יסכים לוותר על כל זאת ולהודות שיש מלך מלכי המלכים אשר מלכותו בכל מְשָׁלָה (תהלים קג, יט)?

החילוניות המודרנית שנוצרה במאות האחרונות, הכופרת בקיומה של כל 'ישות-על' בעלת כוח, היא מאסה באילנים של עץ ואבן, ויצרה רק אליל חדש הלוא הוא 'אליל-המדע'. באה להקל עוד יותר על האדם הן בעולם המעשה היום יומי והן בהתבוננות האינטלקטואלית הפנימית. שוב אין האדם מכופף את קומתו אפילו לא בפני אליל אחד!

תורת הכפירה מבית מדרשם של פרויד ומרקס טענה, שהאדם מחפש לו כוח עליון – אבא גדול – כדי להתלות בו, לבטוח בו ולסגוד לו. על כן, ציינה את המאמין, כאדם חלש אופי המחפש לו משען כלשהו.

ברם, לאור הדברים אנו מקבלים תמונה הפוכה. **המאמין הוא אדם אמיץ וחזק**, המוכן להעמיק ולחקור, לחשוף את האמת לקבל את תוצאותיה של החקירה ולאמץ את המסקנות הנובעות ממנה, אף אם משמעותן חיסול עצמאותו, אבדן

המערכת כולה. אשר מידיו אין מציל ואותו אין לעקוף.

הרבה יותר כבד לאדם להאמין שקיומו, אושרו וכל מצבו תלויים אך ורק במעשיו, דיבוריו ומחשבותיו, באם יהיו באופן הנאות ייטב לו. ואם יפעילם בשרירות לבו אזי, ירע לו. זו תחושה מאוד לא נעימה ואף מציקה, שכן היא מחייבת כנות פנימית וביקורת עצמית. חיים עם חשבון נפש מתמיד!

'תורת האלילות' – לסוגיה השונים – אינה מחייבת את האדם בצווים מוסריים

'תורת האלילות' איננה דורשת מן האדם שום תביעות של מעשים טובים, ואיננה עונשת על מעשים רעים. על פי תפיסתה, רצונו של האליל הוא לקבל קורבנות ומתנות שונות, ומשעה שאדם יתן לו את צרכיו, חופשי הוא לעשות את כל העולה על רוחו. רשאי הוא לספק את כל יצריו ותאוותיו ככל העולה על רוחו.

'תורת האלילות' **מאפשרת לאדם להישאר עצמאי ובלתי תלוי** בכל גורם שהוא, וזה רצונו היסודי של האדם, השואף לחירות אישית באופן מירבי.

משה רבינו הציע לעם ישראל לצאת ממצרים ולהגיע לחירות הגוף – חירות חיצונית, ואז כל העם קיבל אותו בשמחה, כולם האמינו לו שתהיה גאולה וחיכו לרגע שבו יצאו ממצרים (שמות ד, לא). אפילו הרשעים הגדולים שהיו מלאים עבירות כרימון, קיבלו אותו בסבר פנים יפות והסכימו ללכת אחריו. **"וַיֵּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עֲנָנָם וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ" (שמות ד, לא).** שהרי ידוע, שהתואר 'עם' מתייחס לרשעים (יעויין רש"י במדבר יא, א).

אבל, בהמשך הוא הודיע לישראל שהשגת החירות החיצונית, כרוכה באבדן החירות האישית הפנימית. הם צריכים ללכת להר סיני ולקבל על עצמם להיות עבדי ה'! כמו שאמר לו ה': **"בְּהוֹצִיָךְ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה" (שמות ג, יג).** משעה שהם שמעו שלחירות החיצונית יש מחיר כל כך גבוה, אובדן החירות הפנימית, החליטו רובם, שמונים אחוז, שעדיף להישאר עבדי פרעה עם חירות פנימית, מאשר 'בני חורין' עם עבדות פנימית לבורא עולם. כש"כ רש"י בשם חז"ל על הפסוק: **"נִתְּמָשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'**" (שמות יד, יח) חמושים – אחד מחמשה" (יחזקאל כ, ח). כששמעו שיציאת ממצרים כרוכה בעבדות ה', אותה הם אמורים לקבל על עצמם במעמד הר-סיני כש"כ: **"כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי**

ואחד מדברי ר' יהושע, ואחד מדברי ר' עקיבא. הלך לביתו והיה מיצר. **נכנסה אשתו אצלו**, אמרה לו, על מה אתה מיצר. אמר לה, שבקשתי לעשות עצמי אלוה, והם לא הניחו אותי. אמרה לו, הם לא אמרו לך כראוי. אני אומר לך דבר אחר, פקדון אחד יש לו אצלך, תן לו פקדונו ועשה עצמך אלוה. אמר לה, ומה פקדונו. אמרה לו, הנפש. אמר לה, ואם תצא נפשי מה אעשה. אמרה לו, הנפש שבך אין אתה שולט בה, שכן כתיב, 'אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח' (קהלת ח, ח) והיאך תוכל לעשות עצמך אלוה."

טענות יועציו הפילוסופים כנראה היו מידי גבוהות עבורו, ולכן אשתו שהכירה אותו היטב, דיברה איתו בשפה פשוטה יותר. אם אמנם הכוח שיש לך כשליט באימפריה הגדולה ביותר בעולם, העביר אותך על דעתך, עד כדי כך שחושב אתה את עצמך לאלוהים, הבה נעמיד זאת במבחן. תחזיר לאלוקים את הנפש שהוא נתן לך עוד בבטן אמך, ו'תייצר' לעצמך נפש חדשה. אז, גם הוא הבין שהוא רוצה 'לטפס גבוה מידי', וירד מן הרעיון.

גם בתקופתנו היו אנשים שעשו עצמם לאלוהים

הקומוניזם שיסודו הוא 'אתאיזם' כלומר, כפירה בכל כוח עליון, יצר לעצמו אלילים משלו. הלוא, כל מי שבקיא קצת בהיסטוריה יודע, שסטלין נחשב על ידי כל הקומוניסטים ליכל יכול. לאדם שאינו טועה לעולם, אם היה אדם מעיז לומר, שסטלין טעה בדבר כלשהו, אחת דינו להמיתו בעינויים קשים. הלוא, אף בארץ ישראל האמינו כל חסידי רוסיה האדומה ב'אלוהותו' של סטלין. ברשותי עיתון "על המשמר" אשר בישר בכותרתו הראשית על מות אותו עריץ, "שקעה שמש העמים", כן אותה עבודה זרה כמו השמש בשעתו. בכל רחבי רוסיה הוצבו פסלי ענק של סטלין. כל אחד היה צריך לכנותו "סטלין אבינו". רק כעשרים שנה לאחר מותו, החלו לפרסם את רוע מעלליו ואת אכזריותו הנוראה, אף ביחס לעם הרוסי. הוא הרג יותר מעשרים וחמש מיליון מבני עמו.

וכי היטלר ימ"ש לא נחשב ל'אלוהים' בעיני בני עמו? העם האינטליגנטי ביותר בתולדות ההיסטוריה האנושית, הלוא לכל היה ברור, שהפיר

חירותו וכפיפת קומתו בפני מלך מלכי המלכים הקב ואילו הכופר הוא אדם חלש אופי, שאינו מוכן לקבל את האמת במלוא עוצמתה ותוקפה. אותו אדם אימץ לעצמו את אמרתו המפורסמת של נשיא צרפת, הגנרל שארל דה גול: "דעת הרוב מקובלת עלי תמיד ובתנאי שזו תהיה גם דעתי!" כל אדם שואף אל האמת מעצם היותו צלם אלוקים ברם, אותם אנשים מוכנים לקבל את האמת ובתנאי שהיא תהלום את רצונותיהם ומאווייהם הנפשיים.

"כְּדָנָה תִּאמְרוּן לְהוֹם אֱלֹהִיָּא דִּי שְׁמִיָּא וְאַרְקָא לָא עֲבָדוּ יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמִיָּא אֱלֹהִי" (ירמיהו י, יא), פירש"י: "כדנה תאמרון - אגרת היא ששלח ירמיה ליכניה וגלותו בגולה להשיב לכשדים ארמית תשובה אם אומרין להם לעבדו לעכו"ם."

על הפסוק בפרשתנו: "כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מַעֲנָנִים וְאֶל קִסְמִים יִשְׁמְעוּ" (יה, יד), הביא במדרש תנחומא את הדברים ששלח ירמיהו ליהודי בבל, שיאמרו לגויים כשידרשו מהם לעבוד עבודה זרה:

"אמר ירמיה הנביא, 'כְּדָנָה תִּאמְרוּן לְהוֹם וגו'' (ירמיה י, יא) אמר רבי אליעזר, כדנא תימרון, אם יאמרו לכם אומות העולם לעבוד עבודה זרה, אמרו להם, **אם יכולה היא להעביר השמים והארץ נעבדנה**. ואם לאו, יאבדו מארעא (שם). רבי יהושע אומר, אמרו להם, **אם יכולין לעשות שמים וארץ, נעבדנה**. ואם לאו, יאבדו מארעא. רבי עקיבא אומר, אמרו להם, אם יכולים להעביר את השמים ואת הארץ, **ולעשות אחזים מצבצב אחר, נעבדנה**. ואם לאו, יאבדו מארעא" (שופטים, יב).

כלומר, כשתבוא דרישה מן הגויים לעבוד עבודה זרה, צריכים להעמיד אותה במבחן ההיגיון. לבחון אותה, האם אכן יש בה כוחות שיש לבורא עולם, ואז תצא האמת לאור, שהיא חסרת כוח לחלוטין. ממשיך המדרש ומספר על "ארבע בני אדם עשו עצמן אלוהות... פרעה ויואש וחירם ונבוכדנצר", גם אחד מקיסרי רומא רצה ללכת בעקבותיהם:

ג' פילוסופין היו לאדריאנוס, ולא היה עושה דבר עד שהיה נמלך עמהם. **אמר להם, מבקש אני לעשות עצמי אלוה**. אמרו לו שלשתן, אחד מדברי רבי אליעזר,

הצרופה, הוא פרסם מאמרים רבים בהם שמר על טוהר האמונה וחשף את השקר שבכל סוגי הכפירה.

"נאמר אי אלהימו צור חסיו בו: אֲשֶׁר חָלַב זִבְחִימוּ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ בֵּין נְסִיכָם יִקְוּמוּ וְיַעֲזְרָכֶם" (דברים לב, לז-לח). בכתובים אלו מבואר, **כי בתקופת עיקבתא דמשיחא, יעבדו ישראל לעבודות זרות שונות**, בדמותם כי העבודה זרה תעזור להם להנצל מצרותיהם, וכאשר יראו כי עבודה זרה פלונית לא תעזור, יתחילו לעבוד לעבודה זרה אחרת, ואחר כך לשלישית וכו', עד אשר יתברר, כי כל העבודות זרות הן לא לעזור ולא להועיל, כאמור: "קִאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא" (לט), ובהשקפה ראשונה יפלא, **איזה עבודה זרה יש אצלנו?** אבל הדבר פשוט, כי עבודה זרה איננה דוקא צלם של עץ ואבן, **כי אם כל דבר שידמה האדם שיש בכוחו להטיב ולהרע, היא עבודה זרה ממש**, כי "אֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ" (שם ד, לה) כתיב, ואם יבטחו איזו כתה ושיטה, שהיא תעזורנו, עושים את הכתה הזאת עבודה זרה, וכן אם יבטח האדם על כוחו ועוצם ידו, עושה את עצמו עבודה זרה (קו"מ ח"א, שכד).

האיר אפוא את עיננו, שכל אידיאולוגיה וכל 'איזם' שהוא, נחשבים לעבודה זרה. אף האדם עצמו אם הוא מתחיל להאמין בכוחותיו, זה נחשב לעבודה זרה.

וכך הוא ממשיך במאמרו: "ועתה נזכור כמה **עבודות זרות** עבדנו, מראשית צמיחת ההשכלה עד היום, ואפילו אם נחשוב רק משבעים שנה האחרונות, אחת לאחת: ליברליזם, דמוקרטיזם, סוציאליזם, קומוניזם, ומצד השני נציונליזם, ציוניזם וכו', **וכל עבודה זרה בשעתה תלו בטחונם בה כי תושיענו**, ומה היה סופן של עבודות זרות אלו? כולן כלו כעשן ועתה גלוי לכל כי לא הושיעו ולא יושיעו! אבל כמה קרבנות הקריבו לעבודתן, לא רק קרבנות של כסף, כי אם קרבנות של נפשות, היינו על ידי החינוך המזוהם המתאים לצורך עבודתן, לגדל מופקרים להכעיס, אשר לא היה כמותן בישראל במדה כזאת" (שם, עמ' שכה).

אם נמשיך עם כיוון החשיבה של מרן הגר"א וסרמן זצ"ל, נראה, שאותה מפלצת נוראה שנקראה "רוסיה הסובייטית", התגלמות הקומוניזם, קרסה ולא נשאר ממנה מאומה. בשעתו, היו הכל משוכנעים שרק מלחמת עולם שיופעלו בה פצצות אטום כל הזמן, ושתגרום לחורבן מחצית האנושות, תוכל להכניע את אותה

אינו טועה לעולם. הוא האמין בעצמו שהוא אדם מיוחד, שלא היה מעולם אדם בעל כשרונות כמוהו, והוא התכוון לבנות דת שבה הוא יהיה 'האלוהים', ולצורך כך אף בנה לעצמו בית שקראו לו "קן הנשרים", שהיה מעין 'מושב' בשמים. הרוצה לראות את פרטי הדברים, יקרא בספר של "שלם". כך גם מאו-טסה-טונג, הרודן הסיני שהשליט את הקומוניזם על מיליארד ורבע סינים. אימתו היתה מוטלת על כולם, מבט אחד שלו דיו היה כדי לגזור את דינם של מאות ואלפי סינים. רק לאחר מותו, העיז רופאו האמריקאי לספר את האמת על אותו אדם, רע, אכזר, צבוע, באופן שקשה אפילו לתארו.

לכל אדם יש בנפשו כוח של אמונה, השאלה לאן הוא מכון אותו?

גדול ראשי הישיבות בדורו, הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל מטעלו [תרא-תרע 1841-1910] אמר שהטענה שאומרים חילוניים ומתפארים בה, שהם אינם מאמינים בשום דבר – **היא שקר. הם מאמינים גדולים**, אלא שהם מאמינים במי שלא צריך להאמין, ובמי שצריך להאמין – אינם מאמינים. הם לא מאמינים בנביא האמת, **אבל הם מאמינים בנביא השקר**. כוח האמונה קיים בכל אדם, אבל כמו כל כוחות הנפש, כך גם האמונה היא ביד האדם, לנצלה במקום הנחוץ או במקום הבלתי נחוץ. בשעה שאין דעת תורה, האמונה חזקה עוד יותר, אלא שבלי התורה – עיני השכל עוורות (קובץ מאמרים ואגרות ח"א, עמ' קפב).

כל אידיאולוגיה המאמינה בכוח כלשהו זולת הבורא, היא עבודה זרה

כאשר התעתד החפץ חיים לעלות לארץ ישראל בא לפניו הפרנס החרדי הרב ר' מנחם מנדל גולדברג הי"ד מברנוביץ ושאלה בפיו: על מי נטשת רבנו מעט הצאן? השיב החפץ חיים: הרי רבי אלחנן נשאר כאן. בשמחת תורה שנת תרפ"ט סיפר ר' מנחם מנדל גולדברג לרבי אלחנן מה ששמע מהחפץ חיים ובקשו לקיים את פקודתו. בו ביום דרש רבי אלחנן בישיבה ברבים ומאז לא עצר שוב במילין.

גדול מאוד היה האיש בתורה, ביראה ובכל מידה נכונה. כל ימיו ביטל את עצמו לרבן של ישראל, מרן החפץ חיים זצ"ל. אף כשכבר עמד בראש ישיבה גדולה ובה מאות תלמידים, היה עוזב אותם בימים הנוראים כדי להיות במחיצתו של הח"ח. ברם, מששמע שהח"ח האציל לו את הסמכות המוסרית לשמור על האמת

להם חובות בעשרות מיליארדי שקלים.
דבר שלא זכה בה שום אדם מכל סקטור
אחר.

אם נסכם את הדברים, נוכל לומר
ברוח דברי הנביא: "חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאֲדָם
אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפּוֹ כִּי בְמָה נִחְשָׁב הוּא"
(ישעיהו ב, כב). כל ניסיונות האדם לבנות
אמונות כשלו באופן מוחלט.

לכן עלינו לחזור ולשנן, שאמונת
ישראל היא ורק היא, בנויה על אמת צרופה
ועל היגיון ישר, שהעמידה את עצמה במבחן
התבונה הטהורה לאורך שלושת אלפים
שנה. כמו שאמר אדוננו דוד ע"ה: "בְּךָ
בְּטַחוֹ אֲבִיתִינוּ בְּטַחוֹ נִתְפַּלֵּטֵמוּ: אֱלֹהֶיךָ
זָעַקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בְּטַחוֹ וְלֹא בִזְיוֹ" (תהלים
כב, ה-ו).

סיכום: עם ישראל מוזהר שלא
ללמוד מן הגויים לעע"ז. החל בדור אנוש
החלה גלישה לכיוון עבודה זרה. את הטעות
החלו החכמים, אחר כך עברה לפשוטי
העם. המניע לכך הוא הרצון הפנימי
להגשים את התאוות והיצרים. לכל אדם יש
אמונה בלב. גם אידיאולוגיה ואיזם
נחשבים לעבודה זרה. היו בני אדם שחשבו
את עצמם ל'אלוהים'. ברם, כל
האידיאולוגיות קרסו והשאירו את
חסידיהם באכזבה מוחלטת. רק האמונה
בתורת משה, היא האמת היחידה שהוכיחה
את עצמה לאורך ימים.

אימפריה אדומה. והנה, כשעלה הרצון
לפניו ית', הגולם קרס והאליל נפל.

הקפיטליזם היה אליל לא פחות
עוצמתי מהקומוניזם. התפיסה אמרה,
שהכלכלה יכולה להתנהל מעצמה, מבלי
התערבות המדינה, היא כולה תופעל על ידי
חוקי ההיצע והביקוש, מפעלים חלשים
יקרסו, חזקים ישרדו. ארה"ב של אמריקה,
סימלה את הקפיטליזם במיטבו. והנה,
לאחרונה במשבר הכלכלי האחרון שעבר על
ארה"ב, נפרצה האידיאולוגיה לחלוטין.
העבודה הזרה האחרונה, קרסה. הממשל
האמריקאי נאלץ להזרים טריליוני דולרים
כדי להציל חברות פרטיות מקריסה
ומפשיטת רגל. כלומר, שהוכח שגם
לקפיטליזם אין שום כוח עצמאי.

גם בישראל היתה עבודה זרה שחיה
שבעים שנה, שנקרא בשם "קיבוץ". כולם
היו סבורים שהם חוט השדרה של המדינה,
ולכן מגיע להם כל דבר על מגש של כסף. גם
בכנסת, גם בממשלה, קיבלו ייצוג פי שלוש
וארבעה מחלקים היחסי באוכלוסייה. כל
אורח זר הובא לקיבוץ, להראות לו את
אותה יצירה מופלאה, אותה יישות כלכלית
חסרת תקדים. והנה, כשהסוציאליזם ירד
מן השלטון, התברר, שאותה עבודה זרה
יכלה לחיות רק על חשבון האוכלוסייה
כולה. כשהפסיקו להזרים לה 'לחם חסד',
היא פשטה את הרגל. אבל מאחר ורצו
לשמור על כבודם של הקיבוצים, גם
הממשלה הימנית – קפיטליסטית – מחקה